WASHINGTON D.C.

5C01518

I чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 200. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 16-го ЖОВТНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 16, 1959 No. 200. VOL. LXVI.

ІСНУЄ МОЖЛИВІСТЬ ЗАКІНЧЕННЯ СТРАЙКУ СТАЛЕВАРІВ БЕЗ СУДОВОЇ ЗАБОРОНИ

Вашингтон. — През. Айзенгавер дав визначеній ним раді для розгляду ситуації в сталеварному промислі, створеній внаслідок страйку сталеварних робітників, три додаткових дні для виготовлення звідомлення про цю ситуацію і сформулування пропозицій щодо полагоди конфлікту між працедавцями і робітниками в цій галузі американської індустрії. Звідомлення це і пропозиції мали бути передані през. Айзенгаверові вже в п'ятницю цього тижня і тепер цей реченець продовжено до понеділка дня 18-го жовтня ц. р. Рішення Президента продовжити згаданий реченець відновило надію на можливість закінчення страйку, що триває вже три місяці, без інтервенції федерального уряду, значить без застосування судової заборони, передбаченої законом Тефта-Гартлі. Цю надію збільшив ще й той факт, що призначена Президентом рада для розгляду справи сталеварного страйку припинила в четвер 15 жовтня публічні переслухання і почала відбувати приватні зустрічі з представниками сталеварних компаній і спілки Об'єднані Сталеварні Робітники Америки. В урядових колах у Вашингтоні переконані, що ці приватні розмови будуть відбуватися в суботу і в неділю цього тижня, паралельно із дальшими формальними переслуханнями. Збільшує вигляди на можливість полагоди кризи в сталеварному промислі теж і заява президента спілки сталеварних робітників Дейвіда Дж. МекДоналда, що пропозиція загальної підвишки заробітних платень на 15 центів за годину могла б бути евентуально базою для переговорів між проводом спілки і сталеварними компаніями. Водночас із цим теж і представники сталеварних компаній виявили деяку готовість до уступок. Так, наприклад, екзекутивний віце-президент Сталевої Корпорації ЗДА Купер заявив під час переслухань, що сталеварні компанії готові переговорювати про підвищення платень в такому розмірі, щоб ця підвишка не збільшила понад два проценти загальних коштів продукції.

Президент бадьорий в день свого 69-річчя

Вашингтон. — 14-го жовтня президент Айзенгавер відзначив 69-річчя свого життя прийняттям в колі своєї найближчої родини. Того ж дня він вернувся з місцевости, де він перевів свої хлоп'ячі роки і де він кинув першу лопату землі, започатковуючи будову бібліотеки свого імени в Абілені, Кензас. Президент виглядав бадьоро в дні своїх 69-их роковин життя, і здоровіше як в перших роках побуту в Білому Домі, коли він нездужав і переходив аж дві поважні операції, хоч зморшки під його очима поглибилися під час урядування на пості президента. В Абілені відзначували його уродини, передавши йому народинові торти, а шкільна оркестра відограла відповідні пісні. В Білому Домі Президент прийняв ґратуляції під час обіду, на якому були присутні пані Айзенгавер, син Президента майор Джан Айзенгавер із дружиною Барбарою, полковник Ґордон Мур із дружиною, яка є сестрою пані Айзенгавер, та з 17-річною донькою. Пресовий секретар Білого Дому Дж. Гаґерті сказав журналістам, що на прийнятті в Президента певно були ті два торти, що їх Президент дістав в Абілені, один від малих дівчаток 5- і 7-річних Сузанни і Деббі Фреліх та другий від учнів середньої школи, які вітали Айзенгавера також своєю оркестрою. Президент був діяльний в дні своїх народин, він конферував із секретарем скарбу Робертом Андерсоном та секретарем праці Джеймсом Мічеллом і з головою Ради Федеральної Резерви Вільямом МекЧесні. Президент був бадьорий, хоч він ще не вповні вилікувався від давньої перестуди, і кашляв, хоч дуже рідко. Президент дістав численні привіти, між іншим і від Хрущова з Москви, як про це повідомлено у московському радіо.

През. Айзенгавер із дарованим йому в день його 69-ліття погруддям роботи мехіканського скульптора Ескобедо.

МОСКВА ПОЧАЛА НОВУ ТЕРОРИСТИЧНУ І ПРОПАҐАНДИВНУ АКЦІЮ ПРОТИ НАЦІОНАЛІЗМУ І СТРАЙКІВ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ АЗІЇ

ЗМІНЕНО ШЕФА ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ В КАЗАКСТАНІ, ВІДОМОМУ ІЗ РЕВОЛЮЦІЙНИХ ВИСТУПІВ УКРАЇНСЬКИХ ЗАПРОТОРЕНЦІВ. МОСКОВСЬКА ПРОПАҐАНДА ЗАКЛИКАЄ ДО „БРАТНЬОЇ ЛЮБОВИ"

Москва. — Короткі повідомлення в совєтській пресі вказують на нову хвилю одвертих виступів проти Москви населення центрально-азійських підсовєтських республік, відомих також із встановленої там мережі каторжних таборів для засланців з України та інших окупованих Московією східньо-европейських країн. Це відноситься головно до Казакстану, в якому є ославлена українським повстанням в 1954-му році Караґанда. „Казакстанська Правда" востанньому подала коротку інформацію, що пост голови Комітету Державної Безпеки обняв там тепер заступник голови тієї всесоюзної поліційної установи, створеної поруч МВД після засуду і розстрілу Лаврентія Берії, Константин Ф. Лунєв. Місяць раніше змінено шефів поліції безпеки також в Азербайджані і Туркменістані. Казакстан своєю величиною і кількістю населення, що виносить 9,301,000, займає після Росії і України третє місце в Совєтському Союзі. Призначений тепер новим шефом поліції Казакстану Константин Лунєв був колись першим заступником міністра внутрішніх справ Совєтського Союзу та членом надзвичайної сесії совєтського Верховного Суду, що в 1953-му році зліквідував Берію. Рівночасно з цією акцією, до якої в совєтській пресі не подається жадних вияснень і коментарів, совєтська офіціяльна пропаґанда почала інтенсивну і систематичну акцію, закликаючи підсовєтські народи до „братньої любови" та до вивчування російської мови, знання якої, мовляв, уможливить їм доступ до „найпередовішої в світі" культури. Тим часом з Лондону наспіли вісті про новий страйк каторжників у фабриці сталі біля ославленої Караґанди в Казакстані, в якій затруднені тисячі робітників, між ними багато засланців-каторжників.

ЗДА ПРОТИ БУДЬ-ЯКОГО РОЗЗБРОЄННЯ БЕЗ ВІДПОВІДНОЇ КОНТРОЛІ

Об'єднані Нації. — „У кожній програмі роззброєння, чи вона стосується роззброєння на 100% чи на 1%, мусить бути врахована в ту систему відповідна постійна інспекція і контроля, так, щоб обидві сторони редукували свої збройні сили у повному світлі один супроти одного щодо кожного свого кроку. Така програма створює довір'я; все інше створює страх, взаємну підозру, щораз більше напруження і щораз більшу небезпеку війни". Таке заявив американський амбасадор при Об'єднаних Націях Генрі Кебот Ладж у промові на Генеральній Асамблеї в минулу середу 14 жовтня ц. р. Він звернув увагу, що невідомо яку інспекцію і контролю має на увазі Совєтський Союз, а промова Кузнєцова з минулої п'ятниці, яка розпочала дебати над пропозицією Хрущова щодо генерального й повного міжнародного роззброєння, крім загальної згадки, що треба „розглянути подробиці щодо контролі", нічого в цій справі не роз''яснила. Ладж виступив проти того, щоб у справі міжнародного роззброєння ставати на позицію „все або нічого", виразно натякаючи цим на проєкт Хрущова, хоч він і не згадував Хрущова за іменем. Ладж заявив, що найперше на черзі стоять три справи: 1) доведення до кінця переговорів про припинення атомових вибухів, 2) продовжування і доведення до кінця переговорів про засоби проти небезпеки несподіваної атаки і 3) активізування Комісії роззброєння, покликаної до життя чотирма великодержавами в Женеві. Ладж зробив від Америки і, тим самим, від інших західніх держав поступку Совєтам в справі переговорів над засобами проти несподіваної атаки. Совєти вимагали, щоб переговори в цій справі охоплювали не тільки технічні подробиці, але й політичні справи, проти чого заявлялись західні держави. Хоч Ладж і далі твердив, що без устійнення технічних можливостей забезпеки проти несподіваної атаки неможливо практично осягнути в цій справі практичний успіх, проте він погодився, що можна рівнобіжно розглядати також політичні проблеми, посередньо зв'язані з цією справою. Зате Ладж застерігся знову проти совєтських вимог щодо права вета в центральній контрольній комісії, яка мала б існувати для стеження за виконанням договору про припинення атомових вибухів. Розглядаючи пропозицію Хрущова про тотальне й генеральне міжнародне роззброєння, Ладж поставив кілька запитів: Який рід міжнародної поліції має бути встановлений для збереження міжнародного миру й безпеки? Які принципи міжнародного права мають стосуватись до користування міжнародною поліцією? Які збройні сили потрібні для кожної держави для зберігання ладу і безпеки в[illegible]трі країни? З отаких запитів Ладжа та його рекомендацій, щоб зосереджуватись над осягненням маленьких поступів в ділянці міжнародного роззброєння, а не думати відразу про тотальне й генеральне роззброєння, видно було виразну опозицію ЗДА супроти утопійного й суто пропаґандивного проєкту Нікіти Хрущова.

Спілка автомобільних робітників збільшила місячні вкладки

Атлантик Сити, Н. Дж. — Спілка Об'єднані Автомобільні Робітники на своїй річній конвенції ухвалила збільшити місячні вкладки з теперішніх трьох до п'ятьох долярів. Це збільшення дасть великі суми, бо спілка нараховує 1,142,885 членів. Збільшення вкладок обов'язує від 1-го січня 1960 року. В зв'язку із збільшенням вкладок плянується збільшити страйкові фонди, які тепер виносять 17 мільйонів долярів до 40 мільйонів долярів в 1961 році, коли 31-го серпня кінчаються контракти праці з автовими фірмами. На конвенції перевибрано цілу теперішню управу спілки, а голова спілки Волтер П. Рутер вибраний вже на 8-му каденцію через акляматію. Маніфестації в пошану Рутера тривали 15 хвилин, стріляли кольоровими фаєрверками в повітря понад залю, гуділи сирени, кидали вгору капелюхами. Після вибору Рутер заявив, що зорганізоване робітництво мусить подбати про те, щоб з добродійств робітничих організацій могли користати мільйони дальших робітників, що ще не є зорганізовані.

Республіканці обіцяють 900-більйонову продукцію і зменшення прибуткових податків

Вашингтон. — 40-членний республіканський комітет під проводом Чарлза Г. Персі, який плянує довготермінову політику партії, передбачає, що національна продукція в 1967 році виноситиме 900 більйонів долярів, тепер вона виносить 485 більйонів, а податки в тому часі будуть значно зменшені. Податки мали б бути зменшені аж після того, як буде зменшене велике федеральне заборгування. Мала б бути змінена теперішня податкова система на справедливішу для всіх тих, що платять податки. Економічний звіт цього комітету вимагає таких акцій: зменшити федеральне заборгування, перевести податкову реформу, вести успішну монетарну політику та контролювати федеральні видатки, а тоді втримається „стабільність валюти і постійний економічний ріст". У звіті виступається проти демократів в Конґресі, які критикують провід Федеральної Резерви за те, що старається припинювати ріст інфляційної тенденції. У звіті називається демократів „професійними інфляціоністами".

Москва змінила свого амбасадора в комуністичному Китаї

Москва. — В минулу середу 14 ц. м. проголошено, що совєтський уряд перевів зміну на становищі амбасадора СССР в Пейпінґу, „замінивши призначеного на інше становище" Павла Ф. Юдіна новим амбасадором — Степаном Червоненком, партійним секретарем Комуністичної партії України від 1956 року. 60-річний Юдін, комуніст від 1918 року, був від 1947 року співосновником та керівником Комінформу в його центрі спершу в Београді і потім, після розриву з Тітом, в Букарешті. Після короткого перебування в Східній Німеччині, як заступник тамошнього совєтського високого комісаря, Юдін був призначений амбасадором в Пейпінґу в 1953 році та був співавтором і учасником усіх важливих переговорів і договорів з комуністичним Китаєм, які сталися від того часу. Він мав ордер Леніна та опінію одного з найкращих совєтських знавців Китаю. Однак в останніх двох роках його дуже часто заступав в Пейпінґу шарже д'афер. Газети не виключають, що його відкликання стоїть у зв'язку з його поганим здоров'ям, але багато віроґіднішою є ґіпотеза, що його відкликання стоїть у зв'язку з дисонансами поміж Москвою і Пейпінґом внаслідок двотorової комуністичної політики — „мирової офензиви" Москви та агресивної войовничости Пейпінґу. Степан Червоненко, один із найвидатніших українських преторіянів Москви, один із протеґованих Хрущова, товаришив Хрущову в його останній подорожі до Пейпінґу. Західні коментатори звертають увагу, що Червоненко не має ніякого дипломатичного досвіду.

Ню Йорк певний, що Світова Виставка 1964 року відбудеться на його терені

Вашингтон. — Голова Нюйоркської Корпорації для Справ Світової Виставки в 1964 році Томас Діґен заявив, що він упевнений в тому, що ця виставка відбудеться в Ню Йорку, бо те місто має вже площу для неї і має всі дані на те, що легко зможе прийняти в себе коло 50 мільйонів відвідувачів, які є передбачені на цій виставці. Жадне з американських міст не має таких можливостей влаштувати в себе світову виставку, як їх має Ню Йорк. Про виставку стараються ще Вашингтон і Лос Анджелес. ЗДА мусять в цій справі рішитися перед 8-им листопада ц. р., бо до тієї дати треба зголосити кандидатуру держави, яка старається бути господарем виставки в Міжнародному Бюрі Виставок в Парижі. Президент Айзенгавер визначив комісію, яку очолює Гаррі Ф. Булліс, яка має оглянути ті міста, які стараються про виставку, і запропонувати те місто, яке найкраще надасться до цієї цілі. Комісія вже цього тижня, або на другий тиждень, відвідає Ню Йорк, а пізніше інші міста, і поставить внесок Президентові.

Ніксон не мав часу на відвідини України

Віце - президент Ричард Ніксон під час своєї недавньої поїздки до Совєтського Союзу мав бажання відвідати Україну, але не вистарчило часу, - запевняє він п. Михайла Лукова із Ст. Клер Шорс в Мишиґені. М. Луков, вичитавши в „Свободі" згадку про те, що віце-президент Ніксон був би збагатив свій досвід відвідинами в Україні, звернувся до нього з відповідним запитом, у відповідь на який одержав персонального листа від віце - президента, в якому м. і. сказано: „Можу Вас запевнити, що я був дуже заінтересований у відвідинах України, як ми почали плянувати мою поїздку. На жаль, ми не мали досить часу, щоб відвідати і Україну і далекі міста на Сибірі, а ці останні рекомендував державний депатамент з уваги на те, що вони звичайно закриті для відвідувачів із Заходу".

Також совєтська амбасада потверджує російську національність Хрущова

Громадянин Джордж Т. В-лі, зустрівшись з проблемою спірної національности совєтського диктатора Нікіти С. Хрущова при нагоді його відвідин у ЗДА, рішив вияснити цю справу та звернувся з відповідним запитом до совєтської амбасади у Вашингтоні. У відповідь він одержав з тієї амбасади листа, датованого 22-го вересня і підписаного радником Міхаїлом Н. Сміриовським, в якому дослівно сказано: „Ми одержали вашого листа відносно національности Н. С. Хрущова. Тому я бажаю поінформувати вас, що Н. С. Хрущов є російської національности. — Сподіваюся, що ви зрозумієте, що ми тепер дуже заняті та вибачите нашу затримку у відповіді".

25 голосувань у виборах на Раді Безпеки ОН не дали висліду

Об'єднані Нації. — Після того, як у вівторок 13 ц. м. у Раді Безпеки переведено дальших 12 голосувань, продовжуючи 13 голосувань з попереднього дня, справа вибору одного бракуючого члена Ради Безпеки зайшла в сліпий кут. В останньому голосуванні Туреччина дістала 36 голосів, Польща 43 голоси. Дальше голосування перенесено на понеділок наступного тижня. В міжчасі одні члени Об'єднаних Націй будуть старатися знайти третю компромісову кандидатуру, інші знову агітуватимуть за одного з названих двох кандидатів, щоб здобути для нього потрібну більшість двох третіх голосів. ЗДА будуть намагатися переконати ті західні держави з бльоку НАТО і своїх союзників з посеред південно - американських країн, які в тайному голосуванні голосували за Польщу. Такими державами були Норвегія, Голляндія, Ісляндія і Данія, ба навіть Канада, а з - посеред південно - американських країн - Арґентина, Бразилія, Куба, Еквадор, Панама, Мексик і Венезуеля. Всі ці держави признають рацію Польщі, що їй належить місце в Раді Безпеки за тихим порозумінням з 1946 року, що розподілило місця в тій установі за географічним принципом. ЗДА лякаються, що після вибору до Ради Безпеки Цейльону на місце Канади й евентуального вибору Польщі - в Раді Безпеки може забракувати голосів, які у випадку гострої світової кризи, вирішили б її по думці вільного світу чи відіслати б її на вирішення надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї. З цієї причини ЗДА підтримують далі кандидатуру Туреччини, що виявила була в історії ОН свою добру волю, проти Польщі, яка такого атуту, що його вимагає чартер ОН, за собою не має.

Українська громадськість Дітройту відзначила 250-річчя Мазепи

Дітройт. — Дня 11-го жовтня ц. р. в імпозантній залі міста Дітройту — „Форд Авдіторіюм' заходами метрополітального Відділу УККА відзначено 250-ліття гетьмана Івана Мазепи. Відкрив урочистість голова метр. Відділу УККА д-р Д. Квітковський, який підкреслив у своїй промові величезні заслуги гетьмана Івана Мазепи у боротьбі за національне визволення. Офіційну частину попередили мистецькі виступи місцевої оркестри СУМА, яка виконала „Другий запорізький марш" та „Де Дніпро наш котить хвилі" під диригентурою д-ра Б. Кушніра. Після цього керівник програми свята д-р Г. Трент представив присутнім промовця конґресмена Августа Иоганзена. — „Твердження, що світ пам'ятає лише переможців — говорив він — не завжди правдиві. Людина, яку ми сьогодні вшановуємо, не була переможцем. Але гетьман Мазепа був визначним борцем за ідеї свободи та незалежности". Поставивши поруч доби гетьмана Мазепи і сучасну епоху, промовець ствердив ідентичність проблем та небезпек, перед якими стоять сьогодні народи. Російський імперіялізм Петра Першого сьогодні має послідовників типу Хрущова. В дальшому промовець підкреслив актуальність поставленого 250 років тому гетьманом Мазепою питання: „Що вартий народ, який неспроможний стати лицем до небезпеки?". Це питання зокрема багатомовне у сучасну пору капітуляційних тенденцій Заходу та недооцінювання небезпек комунізму й Москви. Закінчив конґресмен свою промову твердою вірою у перемогу ідей великого гетьмана України.

Наступним промовцем був запрошений із Міннеаполісу визначний український науковець — проф. Віктор Доманицький. У стислій, доступною формою, цікавій доповіді професор розгорнув цілу історичну дійсність доби Ів. Ма

(Закінчення на стор. 4-ій)

Українці бояться такої України . . .

Із західньо-українських земель, що залишились в кордонах теперішньої Польщі, дальше надходять до рідних і знайомих в Америці листи з тривогою, що ті райони мають бути приєднані до підсовєтської України. Мова про райони Сянік, Лісько, Перемишль, Ярослав, Грубешів і Томашів. Одна жінка із Перемищини пише до свого краяна в Джерзи Сити, що там інтенсивно ведеться підготова до визначення нового кордону, що вкопують стовпи, роблять нові дороги тощо. Вона також твердить, що між українським населенням тих районів поширюється мало-що не паніка від можливостей „прилучення до Росії", бо всі переконані, що хоч в комуністичній Польщі зле, то під безпосередньою „опікою" московського „старшого брата" ще гірше. Деякі залишають свою мізерію та „ратують душу", втікаючи на корінні польські території.

В суботу окружна нарада УКК в Ню Йорку

Ню Йорк. — В найближчу суботу, 17-го жовтня, тут в приміщенні Народного Дому при 142 Друга Евню, відбудеться окружна громадська нарада, яку скликає Український Конґресовий Комітет для розгляду актуальних громадських проблем, зокрема фінансового стану і потреб УККА для продовжування і скріплювання своєї політичної акції. Крім звідомлень представників Відділів УККА метрополітальної округи та дебат, буде дві доповіді — внутрішньо - організаційна, яку виголосить ред. Василь Мудрий, та політична, яку матиме ред. Вол. Душник. Наради почнуться в годині 11-ій перед полуднем.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** наіменував амбасадором Філіппін 61-річного дипломата Джана Гікерсона, який від 1955 року є амбасадором у Фінляндії. Сенат мусітиме в січні затвердити цю номінацію. Досі на Філіппінах амбасадором ЗДА був Чарльз Болен, який став тепер дорадником у справах СССР державного секретаря Крістіяна Гертера.

● **У Балтіморі, Мериленд,** 30-річна мати 8-ох дітей народила четвертенята: трьох дівчаток і одного хлопчика. Найменше з немовлят важить 3 фунти і 8 унцій, а найбільше — 4 фунти і 8,5 унції. Ця жінка вже два рази мала двійнята. Її чоловік є автовим механіком.

● **Пані Ф. Д. Рузвелт,** виступаючи на зборах протестантських жінок в Ню Йорку, домагалася допущення комуністичного Китаю до членства в Об'єднаних Націях, бо це, мовляв, скріпило б мир у цілому світі. Пані Ф. Д. Рузвелт вважає, що поки всі держави не будуть членами ОН, доти не буде тривкого миру.

● **Іда Мукерс із Скенектеді,** Н. Й., 12-го жовтня відзначила 100-ліття з дня свого народження. З цієї нагоди вона сказала журналістам: „На своїм віку я не хворіла ні одного дня. Живу простим фармерським життям, їм лише ті продукти, які вирощуються на фармі".

● **Кубанська військова патруля** захопила чотири пакунки із зброєю і військовим виряддом, скинуті з парашутом із невідомого походження літака в провінції Пінар дель Ріо.

● **Канадійська Робітнича Поступова (Прогресивна) Партія** на своїй конвенції, що відбулася в Торонто, вирішила прийняти назву, яку вона мала до часу свого розв'язання в 1940 році, — а саме Комуністична партія. Після нападу Гітлера на СССР Комуністична партія Канади діяла під назвою Робітничої Проґресивної партії.

● **На нюйоркській автостраді** біля Нюбурґа, Н. Й., 11 жовтня сталася катастрофа, в якій згинули 4 особи. В напрямі до Ню Йорку їхало авто з двома пасажирами, яким керував 56-річний Люїс Сідорски. На шляху що веде навпівніч, воно наїхало на авто, кероване 38-річним Степаном Коновальчуком, що вертався з Нюарку, Н. Дж., де надавав пакунок на Україну. В цьому зударі згинули пасажири авта, що їхало до Ню Йорку: Едвард Кестенбавм і Френсіс Диплівс, а також Степан Ковальчук; його дружина Параска і 5-річна донечка Оксана — поранені.

У СВІТІ

● **Папа Іван XXIII,** який минулої неділі вперше виголосив публічно коротку промову англійською мовою, вивчає цю мову в ірляндського духовника Томаса Раєна. 76-річний Святий Отець, виголосивши ту промову, сказав, звертаючись до присутніх: „Я старий чоловік, але в англійській мові я ще дитина, яка щойно ставить свої перші кроки". Папа, крім італійської мови, говорить плавко латинською, грецькою, французькою, болгарською і турецькою мовами.

● **До Токіо** прибув з „персональною політичною місією доброї волі" — як він висловився — перший американський сенатор китайського походження, республіканець Гірам Л. Фонґ з найновішого стейту ЗДА, Гаваїв. Разом з ним прибула його дружина, теж китаянка. З такою самою місією їздив недавно до Японії Даліб Сінґ Савнд, перший американський конґресмен індійського роду, демократ з Каліфорнії. Атракційність їхніх публічних виступів в Японії в користь японсько-американської приязни полягає саме в їхньому національному походженні: вони є живими доказами рівности рас в ЗДА і запереченням комуністичної пропаґанди про „імперіялізм американських капіталістів".

● **В Англії** випав минулої суботи перший дощ за останніх 18 днів. Цього року в Англії було найдовше, найтепліше і найсухіше літо за останніх 200 років: воно почалось в квітні і тривало аж до минулої неділі, коли занотовано 70 ступнів Фаренгайта. Першим дощем дуже зраділи англійські господарі, а правління автомобільним рухом видало з тої нагоди пересторогу для автомобілістів.

● **Уряди Західньої Німеччини і Канади** дійшли до згоди в справі спільного продукування і користування боєвими літаками первісного американського типу „Старфайтер". До згоди прийшло під час недавніх відвідин в Оттаві західньо - німецького міністра оборони Франца Йосифа Штравса. Між Західньою Німеччиною, Францією і Голляндією підписано угоду в справі спільного користування і продукування протилетунської артилерії. Така спільна праця в ділянці зброї надзвичайно обнижує кошти її продукції та облегшує військовий вишкіл багатонаціональної армії НАТО.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СУТЬ НЕ В СИСТЕМАХ ЕКОНОМІКИ

Уся совєтська так звана мирова офензива полягає в пропагуванні тези, згідно з якою треба базувати мир на мирному співіснуванні двох соціяльно-економічних систем, що панують у нинішньому світі. Сам Хрущов повторив це твердження сотні разів на різні лади, вказуючи завжди на конечність „мирного суперництва" соціялістичної економіки з капіталістичною, на конечність суперництва між можливостями й осягами соціялізму і приватного капіталізму. У минулий вівторок 13 жовтня ц. р. оприлюднено в Москві останню промову Хрущова з минулої суботи в Новосибірську. Хрущов, признавши, що в Америці він переконався в тому, що „більшість американського народу не хоче війни і сприяє мирній співпраці між СССР і ЗДА", додав: „Співіснування означає боротьбу між двома соціяльними системами — але мирними засобами, без війни, без втручання одної держави у внутрішні справи другої. Ми вважаємо, що це економічний, політичний та ідеологічний змаг, але не військовий. Це буде суперництво двох систем у мирному житті. Щоб виграти те суперництво, мусимо напружити всі зусилля для перевиконання семирічного пляну, для дальшого поступу совєтської економіки й культури, для консолідації могутности нашої країни".

Вся ця пропаґанда, ведена найвищим державним репрезентантом російської імперії, типова для комуністичного крутійства, наставленого на викривлювання правди, на затемнювання, а не прояснювання проблем. Бо ж холодна війна не почалася внаслідок дисонансів між системами капіталістичної і так званої соціялістичної економіки. Після того, як ще у 20-их р. р. англійський прем'єр Ллойд Джордж виправдував нав'язання торговельних взаємин Англії з большевиками арґументом, що „торгувати можна навіть з канібалами", труднощі в торгівлі між західніми державами та Совєтами і їх сателітами не виходили з того, що за залізною завісою зобов'язує система державної власности на всі роди продукції і її розподілу. Західні економісти й міністри закордонних справ вже давно дивляться на так званий соціялізм в країнах за залізною і бамбусовою заслонами, як на рід державного капіталізму із сильно зцентралізованим і розбухлим бюрократичним апаратом. Якщо до цього часу „мирне співіснування" з тією „соціялістичною" економікою шкутильгає, то головно тому, що країни з тією економікою 1. не мають подостатком чужої валюти і не хочуть платити нею чи золотом, 2. не мають товару, потрібного закордонові, а коли його мають, то той самий сировинний товар легше і дешевше можна дістати з інших джерел, 3. хочуть спроваджувати майже виключно машини для важкого промислу та устаткування для цілих фабрик, що працюють не для мирних, а для військових цілей, і т. п. Це — суто ділові причини, які з марксистською ідеологією мають хіба тільки те спільне, що вказують на ціль комуністичних країн — використати економічні осяги західніх країн для власного скріплення, щоб потім можна було легше ті країни знищити.

Холодна війна виникла не у висліді суперництва господарських систем, а внаслідок московсько-большевицького імперіялізму, що проявився уярмленням більшої частини Европи й Азії. Конфлікт полягає не у різниці соціяльно-економічних систем, а в різниці політичних систем, з яких одна визнає диктатуру кліки над народом, друга — правління „з народу, через нарід і для народу". Основне поняття демократії, здійснюваної у вільних 5-прикметникових виборах (загальні, рівні, таємні, безпосередні й пропорціональні), большевики спрофанували перехопленням терміну демократії, як вивіски для диктатури одної партії, що становить в народі меншість, але насилує волю й думку більшости засобами поліційного терору. Хрущов признає, що це — „політичний і ідеологічний змаг", і хоче, щоб він відбувався „мирно". Але його поняття мирного змагу таке, що, наприклад, комуністи мусять мати повну свободу пропаганди словом і друком, фільмом і театром, а західній демократії не вільно користуватись навіть приблизно тими самими правами на терені СССР і сателітів. Ніхто на Заході й не думає заглушувати комуністичних радіоавдицій, але СССР витрачає на заглушування передач трьох американських та одної англійської радіовисилень більше, ніж цілий бюджет тих радіовисилень. Що й говорити про допускання на Схід Европи західньої преси, книжок!

Це є не конфлікт двох економічних систем, а дві системи думання, відчування і діяння. Поділ світу пішов не через економіку, а через розуміння ролі людини та її життьової місії. Це розуміння на Заході змушує шанувати людину і залишати її вільною, на Сході Европи — перетворювати її в невільника на службі експериментів, ведених клікою, що має в руках державно-адміністраційну машину. Тому йде не про співіснування між приватним та державним капіталізмами, а про співіснування світу волі і неволі, що їх не можна погодити так само, як не може „співіснувати" вогонь з водою, чи світло з темнотою.

ОДИНАДЦЯТЬ ЛІТ НОВОЇ ІМІҐРАЦІЇ

30-го жовтня 1958 року до нюйоркської пристані причалив транспортовий корабель „Дженерал Блек" із 813 переселенцями, так званими переміщеними особами (ДП). Це був перший транспорт, що започаткував, після другої світової війни, хвилю нової іміґрації до З'єдинених Держав Америки, яка досягла за час, поки діяв Акт про переміщені особи з липня 1948 року, 399,698 осіб, усе жертв тоталітарних нацистського і комуністичного режимів, втікачів від практикованого ними національного, політичного, релігійного і соціяльного переслідування.

У зв'язку з цією 11-ою річницею прибуття першого корабля з післявоєнними іміґрантами до ЗДА, „Ню Йорк Таймс" провів дослідження теперішнього статусу перших іміґрантів з 1948 року, значить їх сучасного життьового стану та вислідів і підсумків того, як вони пристосувалися до американського способу життя і яке місце в ньому зайняли. Проведено це дослідження у зв'язку із поновним розглядом і переоцінкою проблеми втікачів, зокрема у зв'язку з плянами американської участи в програмі, проголошеного Об'єднаними Націями Року Втікача.

В загальному ці перші іміґранти з колишніх ДП, що прибули 1948 року, пристосувалися незвичайно швидко, вже в перших роках свого перебування у ЗДА, до нового оточення і нових умовин. Майже всі стали вже американськими громадянами, а більшість їх передусім молодші, вивчили досконало англійську мову. Майже всі також влаштувалися добре матеріяльно і живуть в достатку, як пересічний загал американського суспільства.

Для ілюстрації варто пригадати, що в цьому першому транспорті нових іміґрантів були люди з 11 европейських національностей і, крім того 83 особи т. зв. „бездержавних". Найбільшу національну групу в цьому першому транспорті творили поляки.

У підсумковому репортажі, надрукованому в „Ню Йорк Таймсі" з 12 жовтня ц. р., наведено також дані з розпитування, проведеного Міжурядовою Комісією в справах европейської іміґрації серед 43 окремих осіб і родин, що в загальній кількості становлять 10 процентів усіх учасників першого транспорту 1948 року, значить яких 80 осіб.

Згідно з підсумками цього розпитування, 93 проценти іміґрантів, які прибули кораблем „Дженерал Блек", стали вже громадянами ЗДА, а 50 процентів з-поміж них допомогли прибути до ЗДА іншим утікачам з Европи. 44 проценти з-поміж прибулих цим транспортом одружилися або заручилися на протязі 11 років свого перебування у ЗДА, а 44 проценти мають уже дітей. З 77 процентів родин щонайменше один член учащав до американської школи, а з 40 процентів родин більше як один член працює. 67 процентів мають уже свої власні доми, а 91 процент мають авто або телевізію, або одне й друге.

В більшості випадків нові іміґранти з першого транспорту ДП користувалися в перших місяцях свого перебування у ЗДА допомогою й опікою добродійних громадських та церковних організацій. У звідомленнях цих організацій та аґенцій стверджується, що вже протягом першого року свого перебування у ЗДА нові іміґранти знайшли собі працю та мешкання і не спричинили нікому, урядові чи аґенціям, труднощів. Як подає у своїм звідомленні Світова Рада Церков, усі іміґранти, що прибули до ЗДА в рямцях Акту ДП з 1948 року, почувають себе цілком добре. Деякі труднощі мали тільки інтелектуалісти, але й вони поволі знаходять можливість і студій і фахової праці.

Згідно з звідомленням бюра в справах утікачів та іміґрації при державному департаменті, до ЗДА прибуло на підставі різних іміґраційних законів, починаючи від кінця другої світової війни, 713,530 „переміщених осіб" або втікачів. Встановлені цими актами іміґраційні квоти здебільша використано. Під час останньої сесії Конґресу конґресмен Френсис Е. Волтер подав резолюцію в справі переселення дальшої кількости европейських втікачів до ЗДА. Зокрема Волтер запропонував, щоб справа перевірки й допущення нових іміґрантів була передана в компетенцію Генерального Прокуратора ЗДА, який мав би видавати дозволи на в'їзд до З'єдинених Держав і вирішувати, чи нові іміґранти мали б бути допущені на постійно чи тільки на час проби. Резолюція Волтера викликала багато, зрештою слушних, застережень, особливо в зв'язку з тим, що пропонований „час проби" міг би бути дискримінаційним для деяких іміґрантів, навіть міг би бути перешкодою для їх включення в американське життя.

Справу поширення дальшої іміґрації обмірковує також федеральний уряд, який виступав уже з пропозицією, щоб Конґрес дозволив використати для додаткової іміґрації невичерпані нормальною іміґраційною квотою числа, що сягають яких 60,000 осіб річно. Згідно з існуючими постановами і законами, кожного року можуть бути допущені до ЗДА 154,857 нових іміґрантів за принципом т. зв. національних квот, але ця сума залишається завжди на яких 40 процентів невичерпаною. Представники державного департаменту й уряду іміґрації та натуралізації обстоюють конечність використання цієї суми поза національними квотами для спровадження деякої кількости втікачів, що ще й досі перебувають в різних країнах Европи. Якби Конґрес дозволив використати для цієї мети щорічну іміґраційну квоту, тоді могло б прибути до ЗДА ще яких 30-40 тисяч повоєнних утікачів з-під комуністичних режимів, які перебувають під сучасну пору в Европі, потребуючи постійної опіки і допомоги.

ВЖЕ НА КВІТКАХ ІНЕЙ...

(Уривок)

. . . Вже на квітках іней,
— не роси,
І недалеко вже до дня,
Як сяде осінь жовтокоса
На чорногривого коня.

Востаннє гляне на алеї
В диханні холода й біди
І в даль поїде . . . А за нею
Сніг замітатиме сліди . . .

В. СОСЮРА

СТИХІЙНІ НЕЩАСТЯ

Париж. — Якщо Франція змінила своє господарське положення, оздоровивши валюту й збільшивши запаси золота та долярів, якщо її продукція зростає, а експорт уперше за останні десять років перевищив імпорт, то натомість значно погіршилось її сільське господарство. Вчора не було на ринках і в крамницях ні овочів, ні ярини, протягом останніх кількох тижнів важко дістати молоко; зросли ціни на всі харчі, за винятком хіба винограду.

Причиною цього — стихійні нещастя і важкі занедбання.

Хто приїздить до Франції зі сходу, з південного сходу чи з півночі, того приємно вражає її свіжа й буйна зелень. Східні гірничі райони не мають у краєвиді нічого рудого, як це мають околиці Шикаго, Дулюту чи Гіббінгу. Північні промислові райони зовсім не нагадують ніякого Силвер Ситі з його порохом, навіть густоти коминів Пітсбурґу. Коли ваш корабель причалив у Гаврі, то ви їдете зеленими долинами Сени або чудово залісненими горбами Арденських гір. Якщо ви причалили до Шербурґу, то поїзд повезе вас безконечними пасовищами Нормандії, обсадженими високими деревами, щоб корови мали тінь.

І лише, коли ви поїдете на південь, то там знайдете випалені околиці, що нагадують справжній південний, сухий краєвид. Але Франція назагал має ідеальне положення і її смуги ідеально розміщені. Навіть південь має доволі опадів, не рахуючи вже гірських околиць Центрального Масиву й Альп, які являють собою околиці великих опадів. Прославлена М. Хвильовим Савоя, — зовсім не голуба, а темнозелена від гірських смерекових лісів і буйної трави полонин.

Цього року у Франції все обернулось догори ногами: Нормандія спалена нечуваною досі посухою, а в Бретані та на підпіренейських околицях падають справді дилювіяльні дощі. Збір винограду опізнений, туристика в ці околиці припинилася зовсім, бо з готелю й носа не можна показати. Південь постачає Франції ярину, а Нормандія — молоко й масло. Ясно, що нема тепер ні одного, ні другого. В Камарґу (дельта Рони) дощі зовсім знищили врожай рижу, а це щось значить, коли Франція тепер плянтаціями в Камарґу покриває 70% свого запотребування.

Брак ярини й паші для домашніх тварин — велика катастрофа. Фармери не можуть втримати корів, бо вони приносять чистий дефіцит, і починають продавати їх за півціни. А це значить, що паша, яка наросте чергового літа, не принесе ні молока, ні масла. На такий удар Франція зовсім не була приготована. За кілограм збіжжя фармер може імпортувати ледве кілограм сіна. Буряки засохли й макухи також нема.

Стихійне нещастя є стихійне нещастя, але занедбання сільського господарства у Франції тепер приносить свої гіркі плоди. Після війни фармери виявляли свої апетити й немилосердно обдирали міське населення, яке становить більшість. Тому кожен до них ставиться як до злобної кляси, яка наживається коштом загалу. Багато хто пригадував собі, як селяни в часи війни й евакуацій жадали заплати за склянку води...

Уряд після війни намагався за всяку ціну відбудувати індустрію, забуваючи, що сільське господарство також потребує інвестицій і цілеспрямованої політики кредитів. Під час посухи виявилося, що на селах зовсім занедбана система постачання води, і тепер фармер за воду для корови платить інколи більше, як може дістати за молоко. Щойно сьогодні виявляється, що сама індустрія не задовольняє потреб життя, що навіть найкращі фабрики не випродукують ні молока, ні овочів.

Уряд хапається за всякі заходи. В першу чергу обмежує спекуляцію. Це добре, але цього мало. Виникає питання радикальної реорганізації системи постачання міст, системи транспорту від продуцента до консумента. У Франції бо надмірно роздута система посередників. Коли Франція була великою колоніяльною потугою, в якій населення зменшувалося, все наставлялося на легкий заробіток. Постала ціла кляса торговельних посередників, які заробляли добре, але різниця цін у колонії і на ринках метрополії була така велика, що всі виходили на тому добре. Тепер, коли за продукти багатьох колишніх колоній треба платити девізами, а метрополітальному фармерові треба оплачувати всі вигоди соціяльного забезпечення і т. п., ця система посередників є страшною язвою. Та ці посередники такі ж сильні, як бюрократи в СССР — їх навіть Сталін не міг знищити. Невідомо, хто у Франції зважиться на радикальну реорганізацію системи постачання.

Якщо господарське положення Франції в загальному кращає, прийде змога зробити тут і там поважні інвестиції. Але не скрізь відразу, а до того ж не під час війни в Альжирі. Французи — народ середземноморської раси й темпераменту. Обмежень вони не вміють зносити, а солідарности не знають. Ледве посадили дерево, а вже шукають овочів. І відразу хочуть полегшень у всіх ділянках.

Певно, коли всі домагаються зниження цін на газоліну, то мають рацію, бо чому ж у Франції, яка має багатющі поклади нафти в Сагарі, газоліна мала б бути в чотири рази дорожча, як в Америці? Рацію мають, але якщо обнизити ціну газоліни тільки на один американський цент, то державна каса втратить 40 мільярдів франків за один рік. Якщо обнизити на 10 центів, то за рік держава мусіла б втратити стільки, скільки коштує війна в Альжирі. А це вже велика сума.

Цього держава зробити не може, але коли режим хоче показати себе кращим від попереднього, то мусить чимсь похвалитися перед громадянами, від яких вимагав досі тільки обмежень. Самими теоретичними звітами про запаси в сутеренах Державного Банку не потішиш.

Але, коли триматися прикладу газоліни, справа не тільки в задоволенні громадян. Якщо не обнизити ціни на газоліну й не скасувати інших обмежень, що тиснуть автомобільну індустрію, то вона стане в повній залежності від зовнішніх ринків. В такому випадку випущення ще одного малого моделю Форда і одного-двох Дженерал Моторс та Крайслера — і експорт впаде за одну ніч. А що тоді з французькою автомобільною індустрією, коли вона щораз менше може рахувати на внутрішній ринок? Ось один приклад ножиць і безвихідного положення. А подібних можна б назвати більше.

Тому господарське положення Франції, а з тим і режиму, залежить від... розв'язки альжирського питання, до якого вже повертатися не будемо, бож хіба американському читачеві цікаво читати все про те саме? А тому черговим разом напишемо про проблему зовсім неполітичну.

О. Д-вич

Степан Ріпецький

З НАГОДИ З'ЇЗДУ ХОРІВ

Після останніх дуже гомінких днів, повних очікування чогось невідомого у зв'язку з відвідинами ЗДА кривавого ката України — українська спільнота на еміґрації вертає до духової рівноваги, до спокою, з новим досвідом, що тільки в нас самих, тільки у власних джерелах морально-духової сили знайдемо ми найпевніший шлях до нашого майбутнього і найкращу зброю для помочі нашому народові. Щоб допомогти батьківщині, мусимо самі бути сильні тут, на еміґрації. Як духово-моральна спільнота ми шукаємо і думаємо про ті засоби, які в першій мірі можуть скріпити нашу національно-культурну єдність, задержати наш духовий зв'язок з батьківщиною, охоронити нашу національну субстанцію від асиміляції. І ми вже переконались, і про це говориться у нас як про недискусійну істину, що всестороння розбудова, закріплення, поглиблення та поширення нашої національної культури, її традицій і всіх її цінностей, є першорядним нашим завданням, коли хочемо задержати себе при житті і коли бажаємо допомогти нашій поневоленій батьківщині. Мусимо створити, розбудувати й зорганізувати всі ділянки нашої багатої культури: здорову політичну думку, нормальне релігійне життя по лінії нашої національної традиції, рідне шкільництво, виховні організації молоді, живий видавничий рух, наукову діяльність, оживити громадсько-товариське життя в наших здебільша малоактивних організаціях, закладати всюди українські бібліотеки, театральні гуртки, розвивати український спорт і багато інших організаційних форм нашого культурного життя.

Але одною з найважливіших ділянок української культури, одним із основних факторів життя нашої нації є музична культура, передусім спів. Роля співу в історії розвитку національної свідомости величезна. Як культурно-національний елемент, музика і спів в історії народів стоять в ряді політичних чинників. Їх вплив на національне самодовір'я очевидний. Це пісні задержали українському народові в темну добу його історії незламну силу життя і віри. Пісня була і є носієм нашої національної слави. Зокрема, патріотична пісня викликає захоплення, ентузіязм і спрямовує людину до ідеалізму. Соціологічні досліди про значення пісні і музики взагалі для національних спільнот, які перебувають на еміґрації, доказали понад усякий сумнів їх першорядну ролю для стримання денаціоналізації та закріплення духового зв'язку з батьківщиною.

І цю корисну місію виконують уже довгі десятки років наші хори. Історичні джерела про культурне життя нашої еміґрації в ЗДА, Канаді і інших країнах виказують велику працю найрізнородніших хорів, які плекали й ширили українську пісню, зберігали національне почуття наших еміґрантів і вливали в їх серця любов до далекої батьківщини. Хіба ж це не велика сила нашої пісні затримала при нашій спільноті ту масу тут уже народжених членів наших хорів, які внаслідок обставин уже не говорять мовою своїх батьків?. А ще більше є таких поза організованими хорами, яким приклад і наука батьків, спів матері — прищеплюють в їх душі почуття зв'язку з Україною та свідомість приналежности до української культурної спільноти.

На цю громадсько-виховну ролю українських хорів звернув особливу увагу наш знаменитий диригент і композитор, визначний і заслужений організатор українського музичного життя в ЗДА Михайло Гайворонський. Для вдосконалення існуючих уже після першої світової війни соток українських хорів в ЗДА Гайворонський перевів їх загальну організацію. Йому послужили прикладом інші національні групи в ЗДА, передусім німці, які рік-річно влаштовували свої з'їзди і фестивалі при участі багатьох соток хористів, які співали разом свої рідні пісні. Поставивши собі за мету створити об'єднання українських хорів, він постановив і у нас впровадити звичай їх щорічних спільних виступів. І цей плян Гайворонський здійснив з повним успіхом. Українські хори з Ню Йорку і найближчих міст, підготовані своїми диригентами (Т. Каськів, Й. Буката, А. Гела, М. Фатюк, В. Мельничук, С. Грабар, П. Щабинський), об'єдналися під керівництвом Гайворонського і влаштували в 1930 р. Свято Української Музики.

Цей перший виступ об'єднаного хору випав імпозантно. Приявний тоді Олександер Кошиць висловив з цієї нагоди своє признання. Після цього вдалого початку створено організацію З'єдинені Українські Хори, в склад якої ввійшло понад п'ятдесят хорів. Організація була добре поставлена і спричинилась до поважного розвитку українського співацького діла в ЗДА. Завдяки енерґії і жертвенній праці Гайворонського наше хорове мистецтво було піднесене на високий рівень, особливо після того, коли до мистецького керування об'єднаними хорами запрошено славного диригента Олександра Кошиця. Довгі літа влаштовували З'єдинені Хори свої концерти ще до другої світової війни, аж поки недуга Гайворонського, від'їзд Кошиця до Канади та відхід з проводу організації активніших осіб і інші причини не припинили діяльности цієї організації.

Нова хвиля політичної еміґрації скріпила всі ті культурні цінності, що їх тут створила „стара" еміґрація. На деяких ділянках культурного життя, як, наприклад, на полі музики і співу, прийшлося її починати майже від основ. Прибуло багато фахових і досвідчених музик і диригентів. Знаменито зорганізовано музичну справу, постав Музичний Інститут з філіями у всіх більших скупченнях нашої еміґрації, першорядні знавці повели планове музичне навчання та виховання багатьох соток молоді. Це велике діло національно-громадського значення. Постають осередки співу, численні нові хори в усіх міс-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

(11)

А дівчина підіймала відра і дивилася на свого рятівника. Така чорнява красуня верховинська, в кожушку з взористим нашиттям. Запросила в хату, погостила . . . І провела аж за село. Випадкова, чомусь ніколи не забута армійська любов.

— Сам мені розказував, — наполягав Аксаков. — Тільки тепер пізнати не може. Ідемо оце Міжгір'ям і що яку жінку зустрінемо, я до нього: Може ота? Може оця?

Зіна дивилась захоплено на Миколу. Її директор колись згадував, що воював у цих горах. А ось і Микола Васильович тут бував . . . Наче казка яка. Невже ж справді шукає він своєї любови? А що, якби знайшов? Чи пізнав би?

— Пора, щоб ти про свою любов заговорив, — огризнувся Микола, вже видимо втрачаючи свій філософський спокій.

Відгризнувся він вдало. Спокусливішої теми для жіноцтва годі видумати. Сама Зіна стала прислухатися з інтересом. Роза Абрамовна й Поліна присікалися до Аксакова, ставлячи йому досить безцеремонні питання про його інтимні пригоди, про мандрівку по Верховині, і скільки там ще вчительок має? І хто це приїздив недавно в район, на тартак в контору? . .

— Зіно, та пийте!

Зіна озирнулася якось сполохано, і вже не могла прислухатися до цікавої розмови, і ніяк було довідатися, хто це приїздив у контору, хоч страшенно хотілося знати. Міліціонер Федьо, що сидів ліворуч неї, підсував склянку з напоєм і усміхався широко, відкриваючи ряд пожовтілих, нерівних зубів. Обличчя вилицювате, очі мутні. Від нього чути чомусь димом, згаром. З-під чорної блюзи, розстебнутої на грудях, виглядає шита з грубого верховинського полотна сорочка. Вона збрижена кругом шиї у прошитий чорною ниткою комірчик, застебнутий спереду запонкою. Запонка з великим мосяжним кругом, а в тому крузі шматок дзеркального скла.

Цей парубок зорить за нею від першого дня, коли приїхав по неї підводою на залізничну станцію. Він якось уміє опинятися поблизу неї, коли приходить в кооперативу купити дещо, з ним якось найчастіше здибується на сільській дорозі, йому чогось завжди треба їхати, коли везуть учительок у район на конференцію.

Тоді його рухи стають стриманіші, він силується сховати свої ведмедюваті лапи, лячно великі й невміру сильні. І тепер, коли Федьова рука підсуває їй склянку, його грубий голос, з виразними нотками жорстокости, сходить на ласкавий шепіт:

— Пийте, Зіно! Та чо' не п'єте?

Вона справді ще й не куштувала напою. Добре, що ніхто не звертає на неї уваги. Тільки Микола гляне вряди-годи, і тоді думається, що варто б познайомитись ближче з ним, і як гарно було б, коли б частіше заїздив.

Зіна пригубила склянку, силкуючись не виявити своєї огиди, і все ж здригнулася.

— Ги-ги. Як вона п'є! Тут ся диві! — Федьо випив нахильці повну склянку й крякнув. Його обличчя ще більше почервоніло. Хвилину він не міг перевести духу, тож ухопив ножа і з розмаху розпанахав бохонець хліба, відрізав Зіні шмат і подав, щасливий прислугою.

— Так ти, Міша, тепер хазяй! — голос Аксакова покрив загальний гомін і сміх.

— Є! — Обличчя Міші розпливлося в усмішці, аж стало видно золотий зуб на верхній щелепі.

І оте „є" і золотий зуб — сліди побуту Михайла Ковбана за океаном, у Канаді. Поїхав він туди на заробітки, а вернувся з золотим зубом та слівцем „є", тобто „так", що його залюбки вживав у мові й досі, хоч багато часу вже минуло, як корчував канадійські ліси. Привіз він ще скриньку книжок. Все там проти панів писалося, і що треба бідному робити, щоб багач над ним не панував. І людці з містечка часто пересиджували в Ковбана, а по кожних таких відвідинах знаходили міжгірці по своїх обійстях друковані відозви, що вже довго пани не попанують. А Ковбанова жінка померла. Говорили вперто, що не своєю смертю, що заморилася в праці та голоді.

— Тепер, мабуть, і оженишся, — продовжував Аксаков. Федьо загиготів, вже зовсім п'яний.

— Та чо' му женитися! Він і так кумпанію має.

— А яку?

— Міша в хижі, а на поді Усташ. Василь! Присягну. Мой, вже ся поночі засідаю. Ходить біда по селі.

— Цікаво, цікаво, — потвердив Аксаков, розчовпавши Федьову мову. — А звідки ти знаєш, що він ходить?

— Люди таке бесідують.

— Хто?

Федьо протверезів, почав протирати очі.

— Я вам не повім. Бесідують таке, що Усташ і Грицак ховаються в Маґурі. Пастухи їх десь виділи, чи що. Я того вже доходив і не мож' допитатися. А вночі то сходять у село. Ая. Бігме, він такий був фіфак той Василь, він ще коли нашого голову спалить.

— Як? — перепитав Аксаков, не зрозумівши гаразд Федя.

— Кажу, спалить 'го. Я казав нашому голові: що тут міліція зробить, як ті збуї захочуть що витворити. Бігме. А що то хату спалити! Чи то штука? Ще й вікна заб'є дошками. А потому запальничку під стріху і чирк-чирк.

— Ти, Федю, п'яний, як ніч, — перебив його Аксаков. — Гляди, чи твоя хата не горить.

Федьо глипнув мимоволі в вікно.

— Да. Горить! — сміявся Аксаков. — Недавно ото приїжджаю під Федьову хату, дивлюсь, горить чи що? З усіх вуглів дим і крізь стріху дим. Я в сіни — дим. Я в хату — дим.

Є тут хто? — гукаю, ввійшовши в сіни.

— Є! — чую голос.

— Це ти, Федя?

— Я! — чую в диму.

— Що оце? — питаю. — Хата горить чи що?

— А то мати в печі затопили, — каже Федір.

Ловка штука — курна хата. Стоїш, наче в хмарах, а присядеш, низом земля. І Федорові штани біліють . . . Голова в хмарах, а ноги на землі.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ. СКРІПЛЮЙТЕ ГОЛОС УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ, ПОШЛІТЬ СВОЮ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"!

Г. Лагодинська-Залеська

ПИТАННЯ НА ЧАСІ

(Дискусійна стаття)

Минуло літо, час дозвілля, відпочинку, відпусток. Молодь засіла на шкільних лавках, старші продовжують свою заробітну працю, товариства і організації почали вже свої засідання і наради, — починається сезон громадської роботи.

Над чим радять, про що дискутують довгими вечірніми годинами представники наших товариств і організацій — в першу чергу? Очевидно, плянують громадську роботу на черговий діловий рік. І не в останню чергу — календар імпрез, академій, національних святкувань.

І знову почнеться метушня, наради, суперечки над тим, чи влаштовувати одне Свято Героїв, чи святкувати кожне з них окремою академією. І знову наші сеньйори почнуть, з календарем в руках, рахувати неділі в році і журитися, що тих неділь замало, щоб вмістити всі запляновані імпрези. І знову традиційним порядком, будемо — менше або більше численно — заповнювати наші залі, вислухувати промови, привіти, мистецькі (чи справді завсіди мистецькі?) точки, і розходитися із заспокоєним сумлінням, мовляв — ось сповнили наш національний обов'язок. І ще одне: знову будемо нарікати на молодь, що не приходить масово на наші національні імпрези, що відчужується, живе своїм життям, не хоче шанувати традицій батьків і дідів.

Час від часу комусь із старших громадян вирветься щирий вислів, що тих імпрез уже таки трохи забагато, що вони шаблькові, нудні.

Але що ж? Не одне треба жертвувати „для України". Колись жертвували життя і кров, тепер жертвуймо хоч свій час і свої сили на громадську роботу, якої одною з найважливіших ділянок, ніде правди діти, є таки наші національні святкування, академії, протестаційні віча, демонстрації і т. п.

Ніхто не заперечить, що все це потрібне і має своє значення, бо цементує і об'єднує нас в одну громаду, пригадує нашій молоді, хто ми і які наші ідеали, маніфестує перед чужими наші змагання до самостійности, до соборности. Але кожний мусить признати, що збуденілі шаблони не можуть мати ні об'єднуючого, ні виховного впливу.

Коли зважити, скільки часу і енергії зуживає приготування тих імпрез і академій, то наскільки більше того часу і енергії треба присвятити на те, щоб творити майбутнє, щоб зберегти хоч сучасний стан посідання: наше молоде покоління, що має стати базою для нашого майбутнього.

Проблема наших національних святкувань вже давно дозріла до потреби її основного передискутування, і цим повинні зайнятися компетентні чинники. Коли тих імпрез буде, замість десяти, лише три в одному році (одного року можна відмічати такі роковини, другого інші), тоді буде й більше часу та можливости підготовити їх відповідно.

На мою думку, треба дати нашій молоді (головно — університетській) можливість якнайширшої участи в плянуванні і влаштуванні національних імпрез. Комітети академій повинні мати в своєму складі представників молоді з усіх її організацій. Засідання тих комітетів стали б площиною для виміни думок і порозуміння старшого і молодшого покоління, а тоді молодшого покоління, а тоді легше прийшло б до взаємного зрозуміння і до спільної праці для однієї ідеї. Мені здається, що тоді наші імпрези „відмолодяться" змістом і формою і стануть більш атракційними і менше шабльоновими.

Кілька тижнів тому в торонтонському тижневику „Вільне Слово" (ч. 37) появилася стаття студентки, старшої пластунки М. Богачевської під заголовком „Як довго можна мовчати?" В цій статті авторка, заступаючи себе і своїх молодих ідейних товаришів, звертається до людей доброї волі з закликом допомогти молоді у виміні неофіційних думок, не дати їй забути рідну мову через брак можливости її вживати, не дозволити молоді задушитися під утертими фразами та „згинути" на традиційно влаштовуваних імпрезах... Голос, якого не можна злегковажити.

В цій статті знаходимо протест проти шабльонових, традиційних імпрез, проти суб'єктивного критикування молоді, проти трудноців, на які вона натрапляє, коли хоче поділитися своїми думками із старшим громадянством.

Стараймося зрозуміти молодих, бо й ми були колись молоді і мали на справи свою власну думку, що не завсіди була ідентичною з думкою старшого покоління. В нашому випадку мусимо бути багато вибачливіші і вирозуміліші для теперішньої молоді, ніж були ними наші батьки. Наші діти виховались уже в іншому світі, і це не їхня виключно вина, що часом їхні погляди розходяться з нашими.

Треба усвідомити собі, що задовольнити вимоги традиції — це ще не все, і що кожна здорова, молода людина дивиться перед себе, а не позад себе. Бажання молодої людини — творити нове. Нове життя, нові цінноці. Гасло молодої людини — прогрес, поступ. Традиція, минуле, досвід, винесений із минулого, — все це має лише присвічувати творенню нового. Культ минулого, традиція не сміють бути самоціллю. А часом молода людина може мати враження, що якраз це і лише це стараємось ми „переформувати" в нашої молоді. Тим часом вона потребує чогось конкретнішого, не лише традиційних гасел і фраз.

Чи не варто б призадуматися над тим, що можна зробити в наших (направду, сприятливих) обставинах в тому напрямі, щоб дати змогу нашій молоді проявити себе в українській спільноті, виявляючи свою ініціятиву, свою індивідуальність в праці, змаганнях і духово-культурних здобутках — перед нашим українським і перед чужим світом, щоб рівночасно з тим піднести той „збудженілий патріотизм", помогти відчути природну, щиру любов до „небаченого Рідного Краю" і збудити охоту до праці для нього. І ще одне: допомогти тій молоді відчути національну гордість, з того, що вона належить до великого українського народу. Хай комплекси меншовартости не мають доступу до нашої молоді, бо ж саме вони якнайкраще сприяють збайдужнінню до нашої національної справи, переходові до чужого табору, денаціоналізації.

Здібної, талановитої молоді в нас багато. Вона вибивається всюди, почавши від початкових шкіл, а скінчивши на університетах. Вона проявляє себе успішно в усіх ділянках наукової праці, в літературі і мистецтві. Читаємо кожного дня про досягнення молодих українців і українок у високих школах, в ділянці образотворчого мистецтва, музики, літератури, спорту, не кажучи вже про таку важливу роботу, яку веде вона в межах своїх організацій — Пласту і СУМА. Наша молодь має вже поважні досягнення, а за 2-3 роки вони стануть ще більші, головно тоді, коли молодь бачитиме перед собою ясно окреслену ціль в недалекому майбутньому, для якої варто попрацювати. Тоді праця стане інтенсивнішою, поважнішою.

Що ж мало б бути для тієї молоді стимулом до інтенсивнішої праці над собою? На мою думку — Світовий Фестиваль Української Молоді на еміграції.

Це може видатись декому утопією. Тим більше, що не маю на думці фестивалів, які вже не раз мали місце на американській та канадійській землі. Ні, це мусів би бути імпозантний, направду величний здвиг якнайбільшого числа нашої молоді з усіх кутків світу, з найповнішим показом усіх її надбань в кожній ділянці. Такий фестиваль майоріє в моїй уяві в досить далекій перспективі, яких двох-трьох років. Підготова до нього і зібрання фондів — це була б нелегка справа (не уявляю собі, щоб знайшовся хтось, що відмовився б причинитися своїм датком до такого діла). Зате моральний результат такого фестивалю може бути — величезний.

Уявляю собі, скільки могла б зробити молодь за ті два-три роки підготови, попрацювавши над собою так, щоб можна було показати себе гідно перед усім світом.

І тоді наша молодь, піднесена на дусі, не буде ховатися перед чужими із своєю приналежністю до української нації (не хочу твердити, що є воно так тепер), а буде горда з неї. Бачачи наглядно висліди своєї праці, вона буде далі з любовою і охотою працювати для майбутнього України, з вірою у власні сили як член української спільноти.

Було б добре, якби ще хтось із громадян, головно тих, що стоять близько молоді, а також — в першу чергу — сама молодь висказали свої думки відносно порушеної мною теми.

Перед незвичайним виступом у Филаделфії

На перший погляд це звучить доволі незвичайно: українець мистцем еспанського танку. Але людська доля така химерна, що вона зможе довести до того, що український юнак, народжений на Україні, шляхом через еміграційні табори, далеку Венесуелю, Еспанію і численні европейські країни, та північну Африку — пробиває собі вікно у світ і приїздить до Америки, щоб тут, подібно як в Европі, завоювати собі славу і щойно після того виступити перед своїми земляками, як один з кращих в світі спеціялістів еспанського народного танкового мистецтва „Фляменко".

Олег Бережний

Бо Олег чи, як його тут називають „Алекс" Бережний, це вже завершений мистець цього темпераментного мистецтва. Він, мабуть, перший з українців, який заволодів цим родом танку.

Коли родина Олега прибула з Европи після другої світової війни до Венесуелі, йому було 11 років. Він виявив такий талант до танку, що одна з найбільших мисткинь еспанського танку всіх часів, Піляр Льопез подбала за те, що його вислано на танкові студії до Еспанії і там він здобув серед тисяч суперників перше місце і отримав вийнятково згоду на виконування танкової професії, не зважаючи на молодий вік.

Перебувши кілька років в Европі, молодий Олег зформував власну групу і здобув великі успіхи на танкових естрадах Европи і північної Африки. Його батьки, Іван Бережний з дружиною, та його молодша сестра прибули з Венесуелі до Америки, і осіли у Филаделфії. Прибув за батьками до Америки і Олег, але спочатку, лише на відвідини. Однак по кількох місяцях, він заклавши на „пробу" нову групу з своїх вже тут здобутих учнів, почав виступи перед американською публікою і швидко завоював нові успіхи.

Вперше виступив перед українською публікою Олег Бережний щойно влітку цього року на „Союзівці". Його виступ був повним успіхом, якого публіка цієї популярної оселі швидко не забуде.

Для пояснення треба додати, що „Фляменко" — це назва, яку в Еспанії стосують до цілого комплексу мистецького руху, в який входить не лише танок, але й музика, пісня, поезія, образотворче мистецтво і т. п. Цей рід мистецтва став засобом, яким еспанський народ наймогутніше висловлює свою душу: порив гордого темпераменту, геройство, веселість, любовний сантимент, сум і трагізм.

Наталія Андрусів

Наш молодий мистець Олег „Алекс" Бережний виконував свої танкові продукції на „Союзівці" сам один. Тепер у виступі, який відбудеться 18-го жовтня у „його" Филаделфії, в залі Горожанського Клюбу, він виступить з своєю групою молодих і талановитих адептів танкового мистецтва, високо заавансованих у своєму куншті.

Наш „Алекс" має крім свого таланту і професійної освіти ще одну добру прикмету: він визнав засаду „доброго товариства". Тому й він почінаючи свої виступи серед американської публіки, знайшов контакт з одною з найвидатніших українських співачок п-і Наталією Андрусів, дружиною нашого відомого артиста - маляра і разом з нею здобував успіхи серед американців, використовуючи її добрі зв'язки в цьому світі.

У виступі, який відбудеться як другий з черги перед українською публікою, виступить знову п-і Наталія Андрусів, з незвичайною оригінальною програмою, яку вона виконувала перед американською публікою вже двічі цього року в тому самому місці, а саме в одному з найкращих готелів Америки, в готелі „Фляндерс" в Овшен Сіті. Її програма — це виконування на кількох мовах пісень кількох народів. Вона співатиме українською, французькою, еспанською, німецькою і іншими мовами, виконуючи зокрема пандантні до виступів Бережного твори еспанської музики як „Валенсія" і т. п. Варто при тому згадати, що п-і Наталія Андрусів виступатиме в оригінальних костюмах народів, яких пісні вона співатиме, при чому ці костюми спеціяльно спроваджені з Европи.

Таким чином виступ цієї високо - мистецької пари Наталії Андрусів і Олега Бережного на тлі добре вишколеного ансамблю в складі 20 танцюристів і танцюристок, буде чимось справді незвичайним і високої вартости мистецькою подією у Филаделфії, з якої почне своє мистецьке турне по наших осередках Америки наш молодий мистець еспанського танку, наш талановитий земляк Олег — „Алекс" — Бережний.

О-к.

Увага! ДЖЕРЗІ СИТІ, БАЙОН! Увага!

УПРАВА ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ НАДГУДСОНСЬКОЇ ОКРУГИ

— повідомляє, що —

в неділю, 18-го жовтня 1959 р.
в год. 6:00 вечора
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ при Флїт вул. — в Джерзі Сіті

— відбудуться —

ШИРШІ НАРАДИ

до обов'язкової участи в яких запрошені бодай по два представники Відділів УНСоюзу ч.:

25, 70, 170, 171, 196, 213, 270, 275, 281, 286, 287 380.

Головним предметом нарад буде справа відзначення 65-річчя УНСоюзу відповідною імпрезою та інші організаційні справи.

Увага! НЮ ЙОРК і ОКОЛИЦЯ! Увага!

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ) і Братні Організації: Український Золотий Хрест (УЗХ), Молоді Українські Націоналісти (МУН) і Об'єднання Українських Академічних Товариств Національного Солідаризму „ЗАРЕВО"

— запрошують —

Українське Громадянство міста Ню Йорку й Околиці на

ДОПОВІДЬ

яку виголосить

інж. Осип БОЙДУНИК

відомий політик і публіцист та член Проводу Українських Націоналістів, який приїхав з Европи, на тему:

Що і як дальше?

у зв'язку з дійсністю в Україні, ситуацією на міжнародньому форумі і нашим внутрішнім станом.

Доповідь відбудеться

в неділю, 18-го жовтня 1959 р.
в год. 6:00 вечора
в залі НАРОДНОГО ДОМУ — при 2-ій Евеню в Ню Йорку.

Централька Управа ОДВУ

ПОДЯКА

Під час поминок по сл. п. д-ра **АНТОНА ГРИГОРОВИЧА**, сотника УГА, зложили на Українських Інвалідів:

п. Степанія ЖУКОВСЬКА — $ 15.00; о. протопресв. ІВАНЮК разом з пп. Іриною і Миколою ШПИТКАМИ — $ 10.00, та пп. Олена ЦИГАНЮК, Мирон ЛУЩИНСЬКИЙ й Микола та Петро ГРИГОРОВИЧІ — по $ 5.00. Разом — $ 45.00.

Збірку перевів побр. мгр. П. Григорович.

УПРАВА ОбВУА — Відділ НЮ ЙОРК

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
11½ Вест 26 вул. — в Ню Йорку

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ ПРИРОДНИЧОГО ВІДДІЛУ

ДОПОВІДЬ

проф. Миколи Єфремова

„ЯВИЩА ІЗОМОРФІЗМУ В СВІТЛІ ЗАКОНА ПРОСТИХ ЧИСЛОВИХ ВІДНОШЕНЬ"

Засідання відбудеться
в СУБОТУ, 17-го ЖОВТНЯ 1959 р.
в 6:00 год. вечора
в приміщенні АКАДЕМІЇ. Вхід вільний

Керівництво Відділу

ПОВІДОМЛЕННЯ

У зв'язку підготовкою видати друком **ДРУГУ ЧАСТИНУ ПРО УГА**, проситься кол. членів Української Галицької Армії прийти на

СХОДИНИ

що відбудуться
в неділю, 18-го жовтня 1959 р.
в год. 3:00 по пол.
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ при 142 — Друга Евеню — в Ню Йорку.

На тих сходинах побр. **Д. МИКИТЮК** розкаже про свою подорож до Европи, в цілі роздобуття джерельних матеріялів про УГА

МАЛЯРСЬКА ВИСТАВКА

<— ПРАЦЬ —>

Зиновія ОНИШКЕВИЧА

— від —

неділі, 1-го — 15-го листопада 1959 р., включно
в ЛІТЕРАТУРНО - МИСТЕЦЬКОМУ КЛЮБІ
149 2-га Евеню — в НЮ ЙОРКУ.

Відкриття Виставки:	Виставка буде відчинена:
В НЕДІЛЮ, 1-го ЛИСТОПАДА 1959 р. в год. 1:00 по пол.	**в СУБОТИ** — від 8:00-10:00 год. вечора, **в НЕДІЛІ** — від 10:00 рано до 10:00 вечора.

УКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ГРОМАДА НЮАРКУ й ОКОЛИЦІ
в порозумінні з Управою СУСТА — влаштовує —
в суботу, 31-го жовтня 1959 р.
в залі — УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ при 180 William Street — в Нюарку, Н. Дж.

ДЕНЬ СТУДЕНТА

До участи запрошується:
СТУДЕНТСТВО — МОЛОДЬ — ГРОМАДЯНСТВО

В ПРОГРАМІ ДНЯ:

1. МАЗЕПИНСЬКА ЧАСТИНА — (3 доповіді). Початок в год. 10:00 ранку.
2. СТУДЕНТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ — год. 2:00 дня.
3. МИСТЕЦЬКА ЧАСТИНА — год. 3:30 дня.
4. ОСІННЯ СТУДЕНТСЬКА ЗАБАВА — год. 8:30 вечора. Оркестра — Б. ГІРНЯКА.

З НАГОДИ З'ЇЗДУ ХОРІВ

(Закінчення зі сторни 2-гоЇ)

цевостях, де живе наша еміґрація. Керує ними цілий ряд знаменитих дириґентів, які поставили свої хори на такий високий мистецький рівень, що вони можуть бути нашою гордістю. Існують сотки гарних церковних хорів, які також плекають нашу рідну хорову пісню. Наші хори стали вже необхідним чинником нашого культурно-національного життя. Їх кількість можемо числити не на десятки, а на сотки. А співаків у них є вже тисячі. Коли взяти до уваги великий досвід їх керівників-дириґентів, внутрішню здисциплінованість, прив'язання до свого гурту, їхню любов до рідної пісні та горду свідомість бути її репрезентантами на цій землі — то треба ствердити, що наша співацько-хорова організація це велика сила.

І тому зовсім зрозумілим є для кожного з нас шляхетний задум керівників передового нюйоркського хору „Думка" поставити цю важливу ділянку нашої культури на вищий рівень, зробити її спільною справою всієї нашої громади, зв'язати всі наші хори спільними інтересами та завданнями в одну організацію.

На день 17 жовтня ц. р. скликано до Ню Йорку, за ініціятивою управи хору „Думка", установчі збори для створення Союзу Українських Хорів. Українське громадянство повинно з повним зрозумінням прийняти до відома цю добру ініціятиву нюйоркських співаків і всебічно підтримати її. Московському тискові на українську культуру на рідних землях мусимо протиставити нашу інтенсивну працю для збереження і розвитку всіх наших національних культурних цінностей, яку зможемо повести успішно тільки об'єднаними та організованими зусиллями. З'їзд делеґатів наших хорів, засновуючи Союз Українських Хорів, буде продовженням традиції З'єдинених Українських хорів, що тридцять років тому проводила тут під проводом Михайла Гайворонського свою знамениту працю.

Пропозиція З'їзду Березяків

Ставлю собі питання, чи є потрібний З'їзд колишніх в'язнів польського концентраційного табору в Березі Картузькій і приходжу до висновку, що він повинен відбутися ще до кінця року, який є ювілейним роком, бо саме цього року минає 25 літ, коли то 1934-го року, після смерти мін. Перацького, автократичний уряд тодішньої Польщі, шляхом адміністраційного розпорядку створив концентраційний табір на Поліссі, вістря якого було звернене в першу чергу проти українського народу. Завданням цього концентраційного табору, як відомо українцям, було ізолювати там „немилих" громадян польській державній адміністрації. Це все ділялося одночасно з фізичними тортурами і голодовим виснаженням.

Що цей табір був призначений для українців, видко з того, що число українців в Березі кількакратно перевищувало в'язнів інших національностей. На всіх 190 в'язнів було приблизно 130 українців з трьох галицьких областей і тої частини Волині, яка належала до Польщі. Такий стан був аж до того часу, коли до Берези зачали вивозити масово, а це було напередодні другої світової війни.

З'їзд повинен мати не тільки товариський характер. Береза Картузька залишила по собі історію, яку конечно треба відсвіжити і опублікувати в пресі, чи окремим виданням.

З огляду на те, що найбільше колишніх в'язнів Берези живе в ЗДА, то З'їзд повинен відбутися в цій країні, можливо в Ню Йорку.

Роман Падковський

Спорт

ВАЖКИЙ ПОЧАТОК ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ

„Січ" (Елизабет) — "Чорноморська Січ" (Нюарк)

3 : 0 (1:0)

„Свята війна" двох сусідніх „Січей" у перших змаганнях за першенство найвищої кляси стейту закінчилася по незвичайно цікавій грі щасливою перемогою більш рутинованих січовиків з Елизабету, для яких ворота добули: Гивель, Чижович та Смірнов. Напад „Чорноморської Січі", що 75% змагань пересиджував під твердинею добре диспонованого і щасливого воротаря Гевка, не використав безлічі „мурованих" позицій, шістьох наріжняків і двох карних метів.

„Гунґерісне" (Ню Брунсвик) — „Чорномор. Січ" (Нюарк)

3 : 2 (1:1)

Гарна, скора і завзята гра, ведена на доброму технічному рівні і при наявності пересічно об'єктивного судді, була б принесла Січі як не дві, то хоч одну заслужену точку. Молоді, амбітні змагуни Нюарку нічим не уступали, а радше мали перевагу (перша половина) над минулорічним чемпіоном стейту. Найліпше заграли: воротар — Саварин, лінія помочі: Дуткевич, Шмалько і Брус; Шпон у нападі та Каздоба в обороні. Ворота добули Хромовський та Ляшло.

Українська Хроніка

● **Доповідь д-ра Костя Паньківського** на тему „Холодна війна, співіснування і наша справа" відбудеться в „Дискусійному Клюбі Круглого Стола" у Ню Йорку в п'ятницю, дня 16-го жовтня ц. р., тільки для членів Клюбу.

● **Володимир Ласовський** — читатиме в Літ. - Мист. Клюбі в Ню Йорку вп'ятницю, дня 16-го жовтня ц. р., о год. 8-ій вечора доповідь на тему „На кінці світу" (Інформації з ліричними відступами про життя в Арґентині).

Український Народний Союз це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і своїх рідних матеріяльно. Це значить, бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи.

250-річчя І. Мазепи в Дітройті

(Закінчення зі стор. 1-оЇ)

зепи, на тлі якої вивів постать українського гетьмана — висококультурної, релігійної, шляхетної людини; політика-дипломата, оборонця покривджених, будівничого державного й господарського життя, основоположника високих шкіл і передусім великого патріота своєї Батьківщини.

У мистецькій частині програми виступав популярний хор „Трембіта", виконуючи пісні „За рідний край" та „Золоті зорі". Дириґував професор К. Ципенда. Особливою атракцією програми була мистецька деклямація монтажу поеми В. Сосюри — „Мазепа" у виконанні артистки К. Бранки Кривуцької. Наприкінці хор „Трембіта", доповнений жіночими голосами, виконав „Ой, горе тій чайці" — на слова І. Мазепи та „У весняний день". Спільним відспіванням хором та присутніми українського національного гимну закінчилося вшанування 250-ліття великого гетьмана України.

О. С.

Заклик Комітету для Видання Археології України

Заходами Об'єднання Українських Педагогів Канади — Ширші Громадські Сходини вибрали в липні ц. р. Комітет для Видання „Нарису Археології України" проф. д-ра Я. Пастернака.

До Комітету ввійшли: д-р Петро Глібович, ред. Богдан Гошовський, Евстахій Думин, мґр. Зенон Зелений, Яків Козловський, мґр. Ярослав Лаптута, інж. Іван Лучків, ісп. Степан Паладійчук, проф. Валеріян Ревуцький, мґр. Ярослав Розумний, мґр. Ярослав Спольський та д-р Богдан Стебельський.

В серпні ц. р. Комітет уконституувався. До Президії Комітету обрані: мґр. Зенон Зелений — голова; проф. Валеріян Ревуцький — заст. гол.; Яків Козловський — секрет.; д-р Петро Глібович — касир та інж. Іван Лучків — фінансовий секретар.

Автор „Нарису Археологія України" проф. д-р Ярослав Пастернак відомий у науковому світі археолог, збирав матеріяли до своєї праці майже 40 років, використовуючи досвід із власних довголітніх розкопів та всю доступну літературу.

Праця д-ра Я. Пастернака спростовує всі викривлення російсько - совєтських археологів, даючи об'єктивне наукове насвітлення.

Зголошення на передплату і листування в ці йсправі просимо надсилати на адресу: Committee for the Publication of "Outline of the Archeology of Ukraine" 242 Runnymede Rd., Toronto 9, Ont., Canada.

Ціна книжки в передплаті — $12, по виході з друку — $15.

За Комітет для видання „Нарису археології України" — **З. Зелений** — голова; **Я. Козловський** — секретар.

Торонто, 20 вересня 1959 б.

Франція знову пропонує перемир'я альжирським партизанам

Париж. — Французький прем'єр Мішель Дебре, відкриваючи триденну дебату в парляменті над проблемою Альжиру, заявив, що пропозиція генерала де Голя з 23 жовтня мин. року під адресою альжирських партизанів про „мир хоробрих" — далі важлива. Прем'єр Мішель конкретно запропонував керівникам мусульманського повстанського руху, якими є закордонно - еміґрантський революційний уряд Альжиру, щоб вони прибули до Парижу для переговорів про військове перемир'я, при чому зазначив, що видано „відповідні інструкції". За поясненням коментарів треба розуміти під цими „інструкціями" акцію французьких амбасадорів в Тунісії і Марокко, як головних осідків згаданого альжирського революційного уряду. Французький уряд ґарантує альжирським парляментарям свободу їх повороту до північної Африки у випадку невдачі переговорів та повну амнестію для активної участи в політичному житті Альжиру. Однак він надалі виключає переговори з альжирськими націоналістами політичного характеру. Права частина французького парляменту прийняла цю заяву французького прем'єра холодно, якщо не явно ворожо.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — 397 Відд. повідомляє своїх членів, що побір вкладок буде в суботу, 17-го жовтня 1959 р., від год. 3 до 4:30 по пол. і в неділю, 18-го жовтня, від год. 12 до 1:30 по пол. Просимо членів вирівняти залеглі вкладки, бо висилаємо тільки ті, які є вплачені. — І. Скочиляс, предс.; О. Штогрин, секр.

АЛЛЕНТАВН, Па. — Управа Б-ва св. Арх. Михаїла, Від. 147, запрошує своїх членів на Збори, які відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р., в год. 2-ій по пол., в залі укр. прав. громади. Залягаючих із вкладками членів проситься вирівняти їх негайно. Подбаймо про нових членів, вписавши їх до нашого Відділу. — І. Зазворський.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Б-во св. Василія, Відд. 339, повідомляє всіх своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р., в год. 3-ій по пол., в домі Укр. Громади — при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути і вирівняти свої залеглі вкладки. — А. Хромяк, предс.; А. Дрогомирецький, кас.; С. Лупацій, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Управа 83 Відд. ім. І. Франка, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р., в год. 1-ій по пол., в Укр. Гор. Клюбі при 847 Н. Френклін вул. Членів, які не можуть прибути на Збори, просимо переслати вкладки поштою до секретаря перед 25 жовтня. — Р. Карбівник, предс.; С. Чорномаз, кас.; С. Гавриш, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Т-во ім. Т. Шевченка, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р., в год. 2-ій по пол., в УНДомі, при 237 Hope Ave. На Збори просимо прийти всіх членів, бо будуть порушені справи, про які повинні рішати самі члени. — В. Марущак, рек. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 342, відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р., в год. 2-ій по пол., в шкільній кімнаті при церкві св. Вмч. Димитрія. — Г. Волянський, предс.; о. І Гундяк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Йосафата, Відд. 217, відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р., в церковній залі під ч. 305 Hudson Ave., в год. 2-ій по пол. — В. Колданський, предс.; Ф. Голод, фін. секр.; В. Симонів, кас.; Р Пристай, рек. секр.

ШИКАҐО, Ілл. — Збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 106, відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р. в Домі Відділів УНСоюзу при 843 Н. Вестерн Евеню, в год. 12:30 по пол. Просимо членів і членкинь прибути, а головно довгуючих, щоб вирівняли свої залеглости. Всі члени, які залягають із вкладками довше, чим 3 місяці — будуть суспендовані. — І. Лобойко, заступник предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. І. Франка, Від. 97, відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р., в год. 2-ій по пол., в церковній залі при 45-47 Hope Ave. Управа просить про більшу присутність членів, бо є важні справи до полагодження. Просимо також вирівнювати свої членські вкладки. — М. Мельник, рек. секр.

ТРЕНТОН, Н. Дж. — Повідомляється усіх членів Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 245 ім. Б. Хмельницького, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р., в залі укр. кат. парохії св. Йосафата при 1195 Дуц Еве. Початок Зборів в год. 2-ій по пол. Присутність членів обов'язкова. — О. Гоянюк, голова

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 206, повідомляє усіх своїх членів, що Триквартальні Збори відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 року, о год. 1-ій по полудні, в парохіяльній залі при 74 Герріс Еве. Просимо прибути на ці Збори. — С. Тепер, секр.

ГЕМТРЕМК, Миш. — Т-во „Згода", Відд. 20, повідомляє своїх членів, що Триквартальні Збори відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р. в Українській Хаті при 2240 Grayling вул., в год. 2:30 по пол. Проситься членів прибути масово, бо, справді, є важні справи до полагодження. Крім цього буде звіт фінансового секретаря та Контрольної Комісії та деякі інші справи. — А. Триш.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во „Подільська Січ", Відд. 8, повідомляє своїх членів, що Збори відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р. в год. 2-ій по пол., в залі Укр. Клюбу при 13 Вашинґтон вул. Просимо членів вирівняти свої вкладки і привести нових кандидатів на членів УНСоюзу. — П. Герасимів, пред.; В. Мандзій, секр.

СКРЕНТОН, Па. — Т-во „Над Збруча", Відд. 280, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р., в год. 2-ій по пол. при 440 Waoming Ave. Просимо вирівняти свої залеглости. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ШИКАҐО, Ілл. — С-во Рожд. Пресв. Діви, Відд. 259, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р., в церковній залі при 4952 So. Paulina St., в год. 1-ій по пол. — Управа.

БЕТЛЕГЕМ, Па. — Б-во св. Димитрія, Відд. 288, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 18-го жовтня 1959 р., в год. 11-ій рано, зараз по Службі Божій. Просимо прибути на час. — А. Данилюк, предс.; В. Заґвоський, кас.; Д. Мушастий, секр.

БОФФАЛО, Н. Й. — Б-во св. о. Николая, Відділ 127, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю, дня 18 жовтня ц. р., в церковній залі при Фільмор і Онейда вул., зараз по співаній Службі Божій. Просимо про численну участь — на порядку дуже важливі справи. Просимо вирівнювати свої залеглі вкладки. Для вигоди членів урядники будуть кожної неділі від год. 11.30 полагоджувати всякі формальности. Просимо зголошувати дітей і знайомих в члени УНС. — І. Вула, предс., П. Володка, фін. секр.

БРИДЖПОРТ, Конн. — Тов. „Українська Січ", Відділ 59, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що Збори відбудуться в неділю 18 жовтня ц. р., в У. Н. Домі, під ч. 500 Галлет вул., точно о год. 3-ій по пол. Просимо про численну участь. Довгуючих членів, просимо вирівняти свої залеглості. Зголошуйте своїх знайомих і дітей в члени УНС. — Управа.

САВТПОРТ, Конн. — Тов. ім. Т. Шевченка, Відділ 84, подає до відома всім членкиням і членам, що Триквартальні Збори відбудуться в неділю 18-го жовтня ц. р., о год. 4-ій по пол., в залі УНДому під ч. 279 Кінґс Драйф. Просимо прибути і рішити справу, як має бути вирішена, не лишайте всю працю для Управи, бо опісля є різні нарікання. Управа просить всіх прибути на час. На порядку нарад важливі справи до вирішення. — І. Махно, предс., М. Гудзік, касир, П. Дудко, секр.

ДЕЛАНО, Па. — Проситься секретарів Відділів: 1, 2, 7, 9, 28, 31, 78, 90, 98, 164, 186, 201, 228, 242, 265, 314, 333, 357, 365, 382, 429, 85 і членів тих Відділів, що одержали до розпродажу квитки на 65-річний Ювілей УНС і Бенкет, явитися на сходини, що відбудуться в неділю, дня 18-го жовтня ц. р., о год. 2-ій по пол., в Фреквілл, в приміщенні Українського Клюбу св. Михайла для розчислення з продажу тих квитків і щоб можна усталити число гостей. — М. Гентош.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Т-во „Любов", Відділ 370 повідомляє всіх своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 18 жовтня ц. р., зараз по закінченні співаної Служби Божої. Збори відбудуться в школі при церкві св. Арх. Михаїла — 563 Джордж Ст. Секретар Відділу буде збирати вкладки вже від 8:30 рано. Проситься всіх членів приходити щомісяця на збори і вплачувати свої вкладки точно. Просимо також, щоб усі члени від сьогодні подумали про річні збори, які маються відбути 20-го грудня. Є багато важних справ до полагодження, як зміна статута, справа до підвищення місячної вкладки до Товариства, вибір нового уряду, членство в різних народних організаціях і т. д. Отож звертаємо увагу приготовитись на річні збори. Наш Відділ втрачує багато старших членів, а молодих не вписуємо. Отже вже є час, щоб родичі вписали своїх дітей та знайомих. — За уряд: К. Стасюк, предс., Р. Голубович, касир, В. Гіна, секр.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐ

ТАРЗАН, ч. 4,344. Золото!

Шукаючи основніше в печері, Тарзан побачив прихований отвір.

Він продирався через гротескові сталактити, і нагло перед ним простягнулася велика кімната зі скелистими стінами.

Його смолоскип нагло відбив світло від частини скелястої стіни. Тарзан витріщив очі. Там була жила щирого золота... Тайна Брістера!